

Turizm Rehberliği Alanında Yayınlanan Uluslararası Makalelerin Bibliyometrik Analizi: 1984-2022 (Bibliometric Analysis of International Articles Published in the Field of Tourism Guidance: 1984-2022)

* Zafer ÇAMLIBEL ^a

^a Sakarya University, School of Foreign Languages, Department of Foreign Languages, Sakarya/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi: 15.06.2022

Kabul Tarihi: 24.08.2022

Anahtar Kelimeler

Turizm rehberliği

Tur rehberliği

Turist rehberliği

Bibliyometrik analiz

Öz

Çalışmanın amacı turizm rehberliği akademik yazın alanının uluslararası güncel durumunu bibliyometrik olarak ortaya koymaktır. Web of Science (WOS) Social Sciences Index'te 2022'den geriye doğru yıllar itibariyle tarama yapılmıştır. İncelenen 7591 makaleden, çalışma kapsamına uygun 245 makale analiz edilmiştir. Nitel ve nicel karma bir yöntemle yürütülen çalışmanın nicel analizinde Microsoft Excel, nitel analizinde Wordstat Provalis 9.0.8 programları kullanılmıştır. Sonuçta makalelerin öz içeriği bakımından eksik olduğu, çalışmaların daha çok nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapıldığı, ortama referans sayısının 57,514 olduğu, 2010'dan sonra yayınlanan makale sayısında artış gözlemlendiği, makalelerin daha çok turizm, işletme yönetimi, eğitim, sosyoloji, psikoloji, çevre bilimleri disiplinlerinde yapıldığı, iki yazarlı makalelerin diğerlerine göre çok sayıda olduğu, uluslararası alan yazına en fazla katkının Amerika Birleşik Devletleri menşeli yazarlar tarafından yapıldığı ve konuların daha çok turizm deneyimi, rehber ve turist davranışları, tercümanlık(yorumlama) hizmetleri, kültürel miras ve sit alanları, sürdürülebilir turizm, dijital ve online rehberler, rehber performansı ve tatmin üzerine yoğunlaştığı görülmüştür.

Keywords

Tourism guidance

Tour guidance

Tourist guiding

Bibliometric analysis

Abstract

The aim of the study is to bibliometrically reveal the current international status of the academic literature on tourism guidance. Web of Science (WOS) Social Sciences Index has been searched backwards from 2022 by years. Out of 7591 articles examined, 245 articles suitable for the scope of the study were analyzed. In the study conducted with a mixed method, Microsoft Excel was used in quantitative analysis and Wordstat Provalis 9.0.8 program was used in qualitative analysis. As a result, it has been observed that the articles were deficient in terms of their abstract content, the studies were mostly carried out using the qualitative research method, the average reference number was 57,514, there has been an increase in the number of articles published after 2010, the articles were mostly written in the disciplines of tourism, business management, education, sociology, psychology, and environmental sciences, there are more articles with two authors compared to others, the most contribution to the international literature has been made by authors from the United States and subjects have mostly focused on tourism experience, guide and tourist behaviour, interpreting services, cultural heritage and sites, sustainable tourism, digital and online guides, guide performance and satisfaction.

Makalenin Türü

Bibliyometrik Araştırma Makalesi

* Sorumlu Yazar

E-posta: camlibel@sakarya.edu.tr (Z. Çamlıbel)

DOI: 10.21325/jotags.2022.1081

GİRİŞ

Bilimsel bir inceleme alanı olarak turizm hakkında farklı düzey ve temalarda önemli ölçüde çalışmalara rastlanmaktadır. Akademik yazın alanında turizm rehberliğine yönelik de dikkate değer sayıda makale bulunmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, turizm rehberliği temasında Web of Science Social Science Citation Index veri tabanında yayınlanmış akademik makalelerin bibliyometrik çözümlemesinin yapılmasıdır. WOS tarama sitesinde yer alan “Social Science Citation Index” sekmesi işaretlenmiş ve sistemin otomatik olarak filtrelediği makaleler analiz edilmiştir. Turizm rehberliği konusunda TRDİZİN’de, YÖK Tez veri tabanında ve uluslararası veri tabanlarında taranan yayınlar için yapılmış benzer çalışmalar bulunmaktadır. Nisan 2022 tarihi itibari ile TRDİZİN’de turizm rehberliği üzerine yapılmış 2’si uluslararası, 11’i ise ulusal çalışmaları analiz eden toplamda 13 bibliyometrik çalışma tespit edilebilmiştir. Ancak yalnızca SSCI’da taranan dergiler için yapılmış bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu nedenle çalışma, ilgili alanda uluslararası akademik yayın yapacak araştırmacılar için genişletici ve yön gösterici bir öneme ve özgün değere sahiptir.

Nitel araştırma yöntemi içinde yer alan Bibliyometrik analiz; bilimsel iletişim sağlamak ve ilgili alanda gerçekçi profilleri ortaya çıkarmak için sayısal çözümler ve istatistikler kullanılarak yayınların ve kaynakçaların incelendiği sınıflandırıldığı ve niteliklerinin değerlendirildiği bir tekniği ifade eder.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde ilgili literatür ve geçmişte TR Dizin’de yayınlanmış benzer çalışmalar ortaya konmuştur. İkinci bölümde, çalışmada kullanılan yöntem ve teknikler belirtilmiştir. Üçüncü bölüm araştırmaya aittir. Bu bölümde bibliyometrik analizi yapılan makaleler sayısı, özleri, yöntemleri, yayın yılları, referans sayıları, araştırma alanları, yazar sayıları, menşeleri, başlıkları, konuları ve anahtar kelimeleri bakımından incelenmiştir. Çalışma, genel değerlendirme ve önerilerle sonlandırılmıştır.

İlgili Literatür

Turizmin, ekonomik büyüme ve gelişme için çok kazançlı bir araç olduğu bilinmektedir. Ziyaretçileri ağırlamanın getirdiği faydalar yerel, bölgesel ve ulusal yönetim düzeylerindeki topluluklar tarafından açık bir şekilde benimsenmiştir. Teknoloji, medya, iletişim, inovasyon ve yaratıcı endüstriler gibi diğer ekonomik sektörlerle karşılaştırıldığında sürdürülebilir ve hızlı gelişmekte olan turizm, gelişimine paralel olarak güçlü bir istihdam da oluşturmaktadır (Dioko, 2017). Emek yoğun bir endüstri olan turizm, ülkeye döviz girdisi sağlayan önemli yapı taşlarından biri olarak görülmektedir. Turizm gelirleri ekonomik göstergeler üzerindeki olumlu etkileriyle ülke ekonomilerine belirgin katkılar sağlamaktadır (Çifci & Acet, 2021). Ayrıca hazır mamul ürünlerindense hizmet üretmesi de bünyesinde çok çeşitli alanlarda istihdam olanakları oluşturmaya imkân vermektedir. Turizm endüstrisinin kendi ana ve alt kollarında doğrudan istihdam, kendisini destekleyen sektörlerde dolaylı istihdam ve uyarılmış istihdam üzerinde olumlu etkileri bulunur (Tutar vd., 2013).

Kültürel, tarihi ve doğal zenginliklerin turizme kazandırılmasında kilit role sahip olan turist rehberliği mesleği, turizm endüstrisine hizmet eden önemli bir meslek kolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir yöreyi sadece kültür, tarih ve doğa turizmi için ziyaret edenler olduğu gibi son yıllarda istirahat, eğlence, deniz, kum ve güneş gibi rekreasyonel faaliyetlerle ziyaret edenler de bulunur. Ayrıca yöre insanını ve yörenin sahip olduğu zenginlikleri keşfetmeye isteklilerin sayısı da giderek artmaktadır. Beklentilerin karşılanmasında turistlerle bire bir etkileşimde olan rehberlere

önemli görevler düşmektedir (Geva & Goldman, 1991). Turist rehberleri, bir turizm destinasyonu ile bu destinasyonu ziyaret edenler arasındaki en temel araçtır. Rehberler, ziyaret edilen bir destinasyonun sunduğu tur hizmetleriyle ilgili genel izlenim ve memnuniyetten sorumlu olan ön saf çalışanlarıdır (Ap & Wong, 2001). Rabotic'a (2010) göre, rehberlerin turizm sistemindeki rolü, turist deneyimlerini yönetme ve düzenleme, destinasyon imajını geliştirme ve sorumlu turizmin hedeflerini uygulama potansiyeli ile kendini gösterir. Tur rehberinin performansı turun başarısında hayati bir faktör taşır ve turizm endüstrisinin başarısı büyük ölçüde tur rehberlerinin performansına bağlıdır (Zhang & Chow, 2004).

Turist rehberliği çok çeşitli şekillerde tanımlanmakla birlikte, Dünya Turist Rehberleri Dernekleri Federasyonunun (World Federation of Tourist Guide Associations: WFTGA) tanımı yeterince açıklayıcıdır. WFTGA'ya göre turist rehberi, ziyaretçilere kendi uygun buldukları dilde kılavuzluk etmenin yanında o yöreye ait kültürel ve doğal mirası yorumlayan, bir makam tarafından o bölgeye özgü nitelikleri belgelenen ve/veya tanınan kişidir (WFTGA, 2022). 28331 Sayılı Turizm Rehberliği Meslek Kanunu da benzer bir tanım ile turist rehberlerinin ülkenin kültür ve turizm politikalarını göz önünde bulundurarak bireysel ve grup halindeki turistlere tercih ettikleri dilde kültür, turizm ve tarih varlıkları ile çevresel, doğal ve sosyal değerleri tanıtan kişi olduğuna vurgu yapmaktadır. Aynı kanunda, turizm rehberinin bir seyahat acentesinin düzenlediği turların söz konusu acentenin yazılı belgelerinde tarif ettiği ve tüketicinin kabul edip satın aldığı şekliyle yerine getirilmesi ve denetlenmesinden sorumlu kişi olduğu da belirtilmektedir (Resmî Gazete, 2012).

Rehberlik, tarihin en eski mesleklerinden biridir. İnsanlar, binlerce yıldır dünyayı dolaşmaktadır ve en eski tarihsel kayıtlar bugünkü rehberlerin ataları olan 'pathfinder' (kılavuz), 'bear leader' (ayı liderleri) ve 'cicerones'(rehberler) gibi yol göstericilere atıfta bulunmaktadır (Pond, 1993). Modern turizm rehberliği rolünün iki farklı öncüden geldiğini söylenebilir (Cohen, 1985). İlki kılavuz anlamına gelen 'pathfinder' ikincisi danışman veya mentör anlamlarına gelen 'mentor'dür. Oxford Learner's Dictionary 'pathfinder' ı (kılavuz) diğerlerinden önce giderek bilinmeyen bir bölgede yol gösteren kişi olarak tanımlamaktadır. Diğer bir deyişle bir kılavuzun, yol bulucunun veya coğrafi kılavuzun öncül rolü takipçilerine oryantasyondan yoksun oldukları ya da sosyal olarak tanımlanmış erişimleri olmayan bir bölge içinde liderlik yapmaktır (Pathfinder, 2022). Mentor rolü çok daha karmaşık ve heterojendir. Bu nedenle tarihsel olarak izlenmesi daha zordur. Bu rol en eksiksiz şekliyle bir bilgenin bir acemi, usta ya da bilgi arayan bir kişiye iç görü, aydınlanma ve diğer bir yüce ruhani durum yolunda uzmanlık yaptığı "dini ortamlarda" gelişmiş ve kurumsallaşmıştır. Ancak buradaki ruhani ilerleme, coğrafi bir rehberin danışmanlığına benzer bir şekilde hayali bir yolculuk şeklini alan mecazi bir "hac" olarak temsil edilmektedir. Aslında, Batı edebiyatındaki bazı büyük mecazi yolculuklar hem manevi hem de coğrafi anlamda kahramana rehberlik eden mentörler tarafından yürütülür. Bu anlamda rehberliğin hem ruhani hem de coğrafi yönü bulunmaktadır (Cohen, 1985).

Turistler, 17. yüzyıldaki Büyük Tur zamanından beri rehberlerin hizmetlerini kullanmaktadır (Chen vd, 2018). Modern anlamda turist rehberliği kavramına ilk olarak 16. ve 18 yüzyıllar arasında İngiltere'den Avrupa'ya gerçekleştirilmiş olan Grand Tour (Büyük Tur) hareketine ilişkin kaynaklarda rastlamak mümkündür. Söz konusu tur, asillerin eğitim alması amacıyla 6 aydan dan 3 yıla ve hatta daha fazlasına kadar Avrupa'ya eğitim almak amaçlı gerçekleştirilen gezilerdir. Bu gezilerde özellikle tecrübesiz öğrencilere 'vetturino' denilen tur rehberleri eşlik etmektedir (Broadsky-Porges, 1981). Günümüz rehberliğine benzer vasıflarda turist rehberliğinin başlaması Sanayi

Devrimi'ni izleyen yıllara denk gelmektedir. Thomas Cook tarafından İngiltere'de düzenlenmiş günü birlik bir tren gezisi modern rehberliğin başlangıcı olarak kabul görmektedir (İRO, 2022).

Türkiye topraklarında rehberlik faaliyetlerinin başlamasında en önemli rolü Sultan Abdulmecit saltanatı (1839-1861) zamanında gerçekleştirilmiş olan Tanzimat (1839) ve Islahat (1856) Reformları oynamıştır. Bu dönemde Osmanlı hükümetinin yabancı sermayeyi ülkeye getirmek amaçlı cesaret verici tavrı Avrupalı yatırımcıların ilgisini çekmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk tercüman rehber hizmetleri yabancı yatırımcıların ihtiyaçlarını karşılamak için ortaya çıkmıştır. 19. Yüzyılın sonlarına doğru rehberlik hizmetlerinin artmasıyla seyahat tercümanlığına yönelik ilk resmi düzenleme 10 Kasım 1890'da yapılmış ve rehberlik resmi bir iş olarak kabul edilmiştir (Arslan & Polat, 2016).

Cumhuriyet döneminde turist rehberliği üzerine rastlanan ilk yasal düzenleme 8 Kasım 1925 tarihli 2730 sayılı Ecnebi Seyyahlara Tercümanlık ve Rehberlik Edecekler Hakkında Kararname'dir. İlk resmi turist rehberliği kurslarına 3 Eylül 1971 tarihli 13945 sayılı Tercüman Rehber Kursları ve Tercüman Rehber Yönetmeliği ile başlamıştır (Değirmencioğlu, 2001). 9 Ağustos 1995 tarihli 22369 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Profesyonel Turist Rehberliği Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması ve Bir Madde Eklenmesine Dair Yönetmelik rehberlik bölümü ön lisans ve lisans mezunlarına belirli şartlar altında Bakanlıkça belge ve kimlik kartı verilebilmesini mümkün kılmıştır. Bu şartlar ilgili bölüm mezunlarının Bakanlıkça düzenlenecek olan yabancı dil sözlü ve yazılı sınavında geçer not almaları veya ÖSYM tarafından yapılacak yabancı dil bilgisi seviye tespit sınavından asgari (C) seviyesinde yabancı dil bilgisi notu almaları ve tatbikat gezilerine iştirak ettiklerini belgelendirmeleridir (Resmî Gazete, 1995). Turist rehberliğinin bir meslek olarak tanınması, mesleğin icrasına ve turist rehberliği meslek kuruluşlarının kuruluş ve işleyişine ilişkin usul ve esasları düzenleyen 22.06.2012 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiş olan 28331 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile mümkün olmuştur (Resmî Gazete, 2012).

Üniversiteler bünyesinde turist rehberliği eğitiminin verilmesi 1990-1991 yıllarında Ege Üniversitesi Çeşme Meslek Yüksek Okulu Bünyesinde Turist Rehberliği Ön Lisans programının açılmasıyla başlamıştır (Çokişler, 2022). Üniversitelerin rehberlik bölümü mezunlarının resmi ve kokartlı olarak çalışabilmeleri 9 Ağustos 1995 tarihli 22369 sayılı yönetmelik ile mümkün olmuştur. YÖK web sitesinde 11 Mayıs 2022 itibariyle Ön Lisans programı olarak 31 Meslek Yüksekokulunda, Lisans Programı olarak 7 meslek yüksekokul ve 33 fakülte bünyesinde Turist veya Turizm Rehberliği Bölümü bulunmaktadır. YÖK bünyesindeki turist rehberliği ön lisans programlarında 2985 öğrenci kayıtlıdır. Turizm rehberliği lisans programlarında 7771 öğrenci kayıtlıdır (www.yokatlas.gov.tr).

Turizm ile ilgili farklı alt alan ve konularda birçok bibliyometrik çalışmaya rastlanmaktadır. Bu çerçevede turizm pazarlaması (Özel & Kozak, 2012), kış turizmi (Karacakaloğlu, 2020), sağlık turizmi (Akın, 2021), gastronomi turizmi (Ercan, 2020), sürdürülebilir turizm (Yeksan & Akbaba; Tokmak vd., 2018), inovasyon (Ülker vd., 2020), kurumsal sosyal sorumluluk (Boğan vd., 2018), alternatif turizm (Düşmezkalender & Metin, 2019), turizm ve girişimcilik (Işık vd., 2019), engelliler (Cevizkaya vd., 2014), tarım turizmi (Civelek & Karadağ), gıda israfı (Bölükbaş vd., 2020), Covid-19 (Çavuşgil Köse, 2020; Gül vd., 2021), rekreasyon (Gözen, 2020) ve turizm eğitimi (Üzümcü, 2021) gibi konu ve alanlarda bibliyometrik çalışmalar bulunmaktadır. Turist Rehberliği bölümlerinin açılması ve yaygınlaşması ile turizm rehberliğine yönelik akademik çalışmalar hız kazanmış, bu alana yönelik

akademik çalışmaların seyrini ortaya koyan bibliyometrik çalışmalar da ortaya çıkmaya başlamıştır. Daha önce yayınlanmış olan bibliyometrik çalışmalar Tablo 1. de görülebilir.

Tablo 1. Turizm Rehberliği Alanında Hazırlanan Geçmiş Bibliyometrik Çalışmalar

Turizm Rehberliği Alanında Hazırlanan Geçmiş Bibliyometrik Çalışmaların Kapsamı								
ÇALIŞMA	Dönem	İçerik						Yayın Türü
		Tez	Bildiri	Makale	Kitap	Kitap Bölümü	Diğer	
Şahin & Acun, 2015a	1990-2015		22					Ulusal
Şahin & Acun, 2015b	1989-2015	38		36				Ulusal
Çapar vd., 2018	2005-2017	91	112	32				Ulusal
Özsoy & Çokal, 2018	1989-2018	77						Ulusal
Kaygalak-Çelebi & Kırklar-Can, 2019	1980-2019			75				Uluslararası
Saltık, 2020	1989-2018	94						Ulusal
Zengin & Atasoy, 2020	1989-2019	87						Ulusal
Örnek & Karamustafa, 2020	1989-2019	123						Ulusal
Gazelci & Gazelci, 2021	2012-2020	91		92				Ulusal
Gökdemir & Göç, 2021	2005-2020	3		18				Ulusal
Alımanoğlu & Çolakoğlu, 2021	1998-2018	53						Ulusal
Çokışler, 2021	1980-2020	140	141	271	33	162	4	Ulusal
Karagöz ve Gürge, 2021	1985-2019			245				Uluslararası

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 1’den anlaşıldığı üzere bibliyometrik çalışmaların 2020 sonrasında daha da popüler olduğu görülmektedir.

Yöntem

Çalışma, 2022 Nisan sonu itibari ile Social Sciences Citation Index’te (SSCI) taranan Turizm Rehberliği konulu makaleleri analiz eden bibliyometrik bir incelemedir. Bibliyometrik analiz; bilimsel iletişim sağlamak ve ilgili alanda gerçekçi profiller ortaya koymak için sayısal analizler ve istatistikler kullanılarak yayınların ve kaynakçaların incelendiği sınıflandırıldığı ve niteliklerinin değerlendirildiği bir tekniği ifade eder (Al & Coştur, 2007; Turan, 2014; Ulu & Akdağ, 2015; Ünal, 2008; Yalçın, 2010).

Çalışmada, 2022 Nisan sonu itibari ile Web of Science (WoS) veri tabanında Social Sciences Citation Index’te (SSCI) kapsamındaki Turizm Rehberliği ile ilgili makaleler taranmıştır. Tarama, 15 Mart 2022 ve 30 Nisan 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. WoS veri tabanından ‘Tourism Guidance’, ‘Tourism Guiding’, ‘Tourism Guide’, ‘Tourist Guidance’, ‘Tourist Guiding’, ‘Tourist Guide’, ‘Tour Guidance’, ‘Tour Guiding’ ve ‘Tour Guide’ anahtar kelimeleri ile arama yapılmıştır. Filtreleme özelliklerinden ‘Document Type’ (Döküman Türü) bölümünden ‘Article’ (makale) ve ‘Web of Science Index’ bölümünden ‘Social Sciences Citation Index’ sekmeleri işaretlenerek arama daraltılmıştır. Toplamda 7591 makaleye ulaşılmış ve tüm makalelerin Öz’leri ve Anahtar Kelimeleri itibariyle Turizm Rehberliği ile ilgili olup olmadıkları belirlenmiştir. İncelenen makalelerden 418’inin tarama konusuyla ilgili olduğu tespit edilmiştir. Ardından makaleler ‘Turist Rehberliği’, ‘Rehberli Turlar’, ‘Tur Lideri’, ‘Tercüman’, ‘Mobil, Elektronik ve Online Turist Rehberleri’ ve ‘Basılı Rehberler’ başlıklı klasörler altında sınıflandırılarak kaydedilmiştir. ‘Turist Rehberliği’ klasörü altında toplam 182 makale kaydedilmiş, bu makalelerden 9 tanesinin tam içeriğine ulaşamadığı için, 14 tanesi de turizm rehberliği ile doğrudan ilişkili olmadığı için çalışmadan çıkarılmıştır. ‘Rehberli Turlar’ klasörü altında 62 makaleye ulaşılmış ancak bu makalelerden 9 tanesinin tam içeriğine ulaşamadığı için ve 10 tanesi de turizm rehberliği ile doğrudan ilişkili olmadığı için çalışmadan çıkarılmıştır. ‘Tercüman (Yorumcu)’ klasörü altında toplam 14 makaleye ulaşılmış ancak bunlardan 4 tanesi turizm rehberliği ile doğrudan ilişkili olmadığı için çalışmadan çıkarılmıştır. ‘Mobil, Elektronik ve Online Turist Rehberleri’ klasörü

altında toplam 34 makaleye ulaşılmış ancak bunlardan 1 tanesi tam içeriğine ulaşamadığı ve 11 tanesi de turizm rehberliği ile doğrudan ilişkili olmadığı için çalışmadan çıkarılmıştır. ‘Tur Liderleri’ klasörü altında toplam 11 makaleye ulaşılmıştır. ‘Basılı rehberler’ klasörü altında 3’ünün tam içeriğine ulaşamayan toplam 15 makaleye ulaşılmıştır. Ulaşılabilen 12 makale incelenmiş ve makalelerde söz edilen basılı turist rehberlerinin sadece seyahat kılavuzu niteliği taşımasından dolayı turizm rehberliği ile doğrudan ilişkisi bulunmamış ve çalışmadan çıkartılmıştır. Böylece analize uygun 245 makale tespit edilmiştir.

Makaleler; sayısı, özleri, yöntemleri, yayın yılları, referans sayıları, araştırma alanları, yazar sayıları, menşeleri, başlıkları, konuları ve anahtar kelimeleri bakımından incelenmiştir. Filtreleme ve altyapı Microsoft Excel yardımıyla oluşturulmuştur. Detaylı analizler Wordstat Provalis 9.0.8 programı ile gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Turizm Rehberliği ile ilgili SSCI’da yayınlanan makale sayısı nedir?
- Makale özlerinde amaç, kapsam, yöntem ve sonuçlardan hangilerine yer verilmiştir?
- Makalelerin araştırma yöntemleri nelerdir?
- Makale sayıları yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- Makaleler ortalama kaç referans kullanarak yazılmıştır?
- Makalelerin araştırma alanları nelerdir? Hangi çalışma alanlarında disiplinlerarası çalışma yapılmıştır ve bu çalışmaların sayısı kaçtır?
- Makalelerin yazar sayılarına ilişkin dağılım nasıldır?
- Makalelerin menşe dağılımı nasıldır? Alan yazınına hangi ülkeden ne oranda katkıda bulunulmuştur?
- Makalelerin başlıkları en çok hangi kelimeleri içermektedir?
- Makalelerin konu dağılımı nasıldır?
- Makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin dağılımı nasıldır?

Başlıklar, konular ve anahtar kelimelerin analizinde Wordstat Provalis 9.0.8 nitel analiz programı kullanılarak kelime madenciliği işlemi uygulanmıştır. Veri madenciliğinin belirli bir çeşidi olarak görülen kelime madenciliği, metin içindeki işe yarar bilgilerin ortaya çıkarılması ve metinlerden elde edilen bilgiye paralel olarak sonuç veya öngöründe bulunma olarak tanımlanabilir (Akbiyık, 2019). Daha anlamlı sonuçlara ulaşmak amacıyla metin madenciliğine tabi tutulacak ilgili başlık, konu ve anahtar kelimelere işaretleme (tokenizasyon), anlamsal köke inme (Lemmatization) ve kelime dışlama (Stop Word Removal) işlemleri uygulanmıştır. İşaretleme (tokenizasyon) işlemi ile metinlerdeki boşluk, noktalama işaretleri ve özel karakterler dikkate alınarak metinler analiz için zorunlu olan işaretlere (token) ayrılmıştır. Sonrasında anlamsal köke inme (Lemmatization) işlemi uygulanarak metin içerisindeki kelimeler orijinal ve anlamlı formlarına dönüştürülmüştür. Sıradaki aşamada kelime dışlama (Stop Word Removal) işlemi uygulanmış ve analizde göz ardı edilmesi gereken edatlar (ancak, sadece, yalnızca vb.), bağlaçlar (ve, ile, veya, fakat vb.), belgisiz sıfatlar (biri, birkaçı, bazı, birazı vb.), belgisiz zamirler (bazıları, birileri, başkaları, diğerleri vb.), işaret sıfatları (bu, şu, o vb.), işaret zamirleri (bunun, burada, böylesini vb.) kelimeler etkisiz hale getirilmiştir.

Çalışma kapsamında değerlendirilen makalelerin konu dağılımını görmek amacıyla işaretleme (Tokenizasyon), anlamsal köke inme (Lemmatization) ve kelime dışlama (Stop World Removal) işlemlerinin yanı sıra, daha amaca odaklı sonuçlara ulaşmak amacıyla kelime öbeği tanıma (Phase Recognition) işlemi de sürece dâhil edilmiştir.

Kelime öbeği kavramı yalnız başlarına bir anlamı olan kelimelerin farklı bir anlam ifade edecek şekilde birlikte kullanılmalarını ifade eder (Akbiyık, 2019).

Bulgular

Öz içerikleri bakımından inceleme: 245 makalenin 164'ünün Öz bölümünde çalışma amacının net olarak ortaya konulmadığı görülmüştür. 162 makalenin kapsamı belli iken 83 makalenin kapsamı belli değildir. 121 makalenin Öz bölümlerinde yöntemden net olarak bahsedilmişken 134 makalenin Öz bölümlerinde kullanılan yöntem ya hiç belirtilmemiş ya da net olarak ortaya konmamıştır. 205 makalenin Öz bölümlerinde kısa sonuçlardan bahsedilmişken, 40 makalenin öz bölümünde makalenin sonucu ile ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır.

Yöntem bakımından inceleme: 245 çalışmanın 201'inde çalışmada kullanılan verinin nasıl elde edildiğine ilişkin "Yöntem" başlığı altında bir bölüm yer almaktadır. Kalan 44 çalışmanın yöntemi için çalışmaların tamamı okunarak detaylıca incelenmiştir. Makalelerin yöntemlerine ilişkin veriler Tablo 2'de görülebilir.

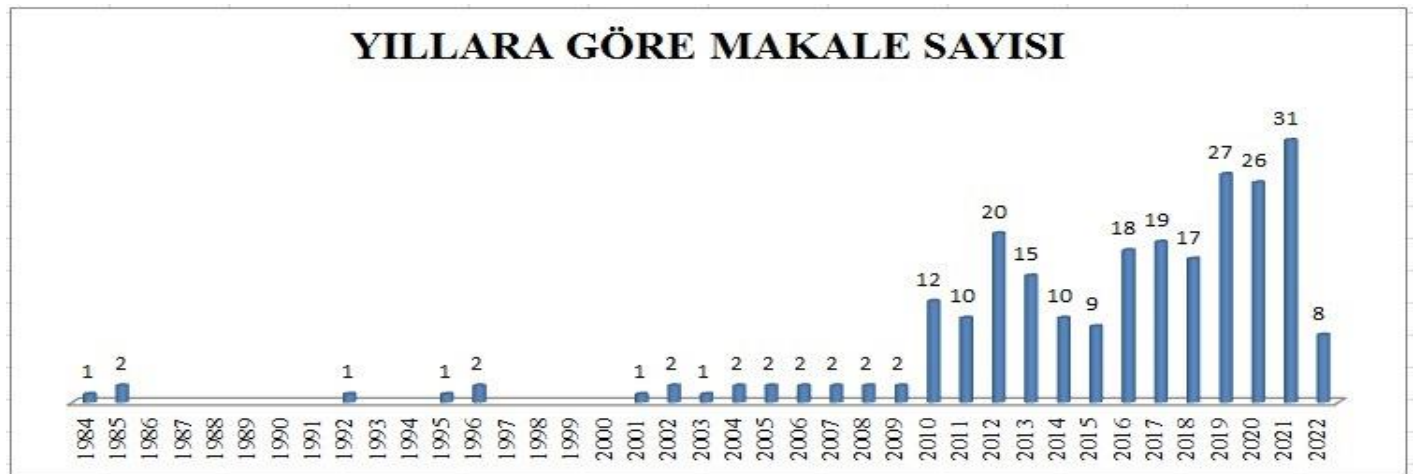
Tablo 2. Yöntemlerine Göre Makale Sayıları

Yöntemlerine Göre Makale Sayıları	
Nicel	61
Nitel	127
Karma (Hem nitel hem de nicel)	44
Belirtilmemiş	13

245 makalenin önemli çoğunluğunu nitel araştırma yöntemi ile yapılan çalışmalar oluşturmaktadır. Ardından nicel ve karma yöntemlerin tercih edildiği görülmüştür. Çalışmaların yaklaşık %5'inde (13 çalışmada) yöntem ile ilgili bir bilgi verilmemiştir.

Yayınlanma yıllarına göre inceleme: Turizm Rehberliği üzerine ilk makalenin 1984'te yayınlandığı görülmüştür. Makalelerin yayınlandıkları yıllar itibarıyla analizleri yapılmış ve Grafik 1'de verilmiştir:

Grafik 1. Yıllara Göre SSCI'da Turizm Rehberliği Üzerine Yayınlanmış Makale Sayıları

Çalışmaların 2010 ve sonrası dönem için hızlandığı görülmektedir. 1984-2009 arasında sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. 2021 ilgili alanda en fazla çalışmanın yapıldığı yıldır.

Referans sayılarına göre inceleme: Makalelerde kullanılan referans sayıları farklılık göstermektedir. Söz konusu 245 makale içinde en az referansın 4 olduğu görülmüştür. Referanslara ilişkin veriler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Makalelerde Kullanılan Referans Sayılarına İlişkin Bilgiler

Makalelerde Kullanılan Referans Sayılarına İlişkin Bilgiler	
En az referansla yazılan makaledeki referans sayısı	4
En fazla referansla yazılan makaledeki referans sayısı	144
Ortalama referans sayısı	57,514

İnceleme kapsamındaki çalışmalar arasında en fazla referansla yazılan makalede 144 referans kullanılmıştır. SSCI’da bulunan turizm rehberliği üzerine yayınlanmış makalelerde kullanılan ortalama referans sayısı 57,514’tür.

Araştırma alanlarına göre inceleme: Makalelerin hangi alanlarda ve hangi farklı disiplinler arasında yayımlandığının tespiti amacıyla WOS arama sayfasındaki “Research Areas” (Araştırma Alanı) sekmesi altında yer alan alanlardan faydalanılmıştır. “Research Areas” alanında turizm alanı “Social Sciences Other Topics” (Sosyal Bilimler Diğer Konular) başlığı altında genel bir sınıflandırılmada yer aldığı için bunun yerine çalışmada daha detaylı olan “Web of Science Categories” (Web of Science Kategorileri) sekmesi altında yer alan “Hospitality, Leisure, Sport, Tourism” (Konaklama, Dinlenme, Turizm, Spor) ifadesi kullanılmıştır. Tek araştırma alanında 100 makale, iki araştırma alanında 122 makale, üç araştırma alanında 23 makale yayımlandığı tespit edilmiştir. Tek araştırma alanında hazırlanmış makalelerin sayılarına ve hangi alanda hazırlandıklarına dair veriler Tablo 4’te görülebilir:

Tablo 4. Tek araştırma alanında yapılan çalışmaların alanlara göre dağılımı

Araştırma Alanı	Makale Sayısı
Hospitality Leisure Sports Tourism	68
Business Economics	9
Education Educational Research	6
Psychology	3
Environmental Sciences Ecology	3
Geography	2
Linguistics	2
Geology	1
Sociology	1
Ethnic Studies	1
Public Environmental Occupational Health	1
Information Science Library Science	1
Science Technology Other Topics	1
Engineering	1
TOPLAM	100

Turizm rehberliği üzerine tek araştırma alanında hazırlanan 100 makalenin 68’i “Hospitality, Leisure, Sports, Tourism” (Konaklama, Dinlenme, Spor, Turizm) alanında yayınlanmıştır. 9 makale “Business Economics” (İşletme Yönetimi) alanında iken 6 makale “Education Educational Research” (Eğitim Eğitimsel Çalışmalar) alanında yayınlanmıştır.

İki veya daha fazla akademik, bilimsel veya sanatsal disiplini içeren çalışmalar “disiplinlerarası” olarak tanımlanır (Interdisciplinary, 2022). Disiplinlerarası makalelerin en fazla “Hospitality Leisure, Sports, Tourism” (Konaklama, Dinlenme, Spor, Turizm) ve “Sociology” (Sosyoloji) alanlarında yayımlandığı görülmüştür (45 makale). İkinci sırada “Business Economics” (İşletme Yönetimi) ve “Hospitality, Leisure, Sports, Tourism” (Konaklama, Dinlenme, Spor, Turizm) alanları gelmektedir (23 makale). Üçüncü sırada 15 makale ile “Green Sustainable Science Technology” (Yeşil Sürdürülebilir Bilim Teknoloji) alanları gelmektedir. İki araştırma alanında yayınlanmış disiplinlerarası makalelerin dağılımı Tablo 5’te görülebilir.

Tablo 5. İki araştırma alanında yayınlanmış disiplinlerarası makalelerin dağılımı

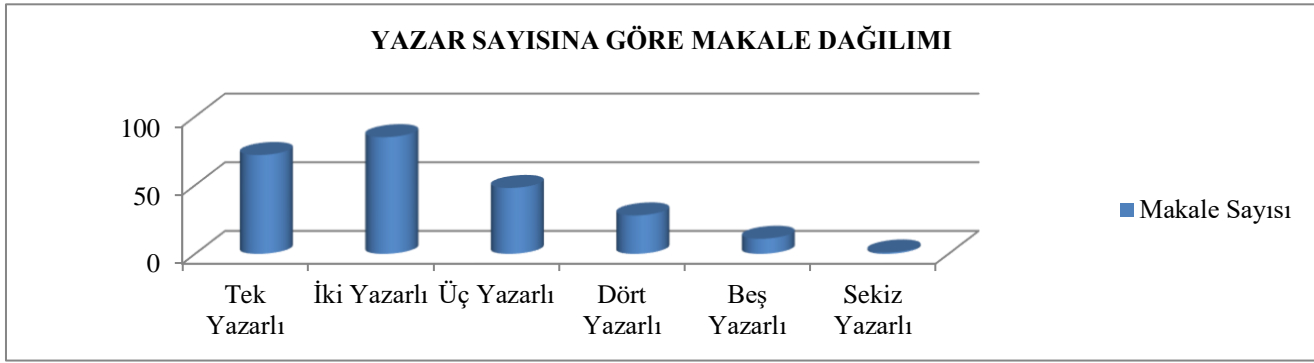
İKİ ARAŞTIRMA ALANINDA HAZIRLANMIŞ MAKALELERİN ALANLARA GÖRE DAĞILIMLARI		
BİRİNCİ ARAŞTIRMA ALANI	İKİNCİ ARAŞTIRMA ALANI	Makale Sayısı
Hospitality Leisure Sports Tourism	Sociology	45
Business Economics	Hospitality Leisure Sports Tourism	23
Green Sustainable Science Technology	Hospitality Leisure Sports Tourism	15
Environmental Sciences Ecology	Science Technology Other Topics	5
Cultural Studies	Geography	4
Education Educational Research	Hospitality Leisure Sports Tourism	4
Computer Science	Telecommunications	3
Computer Science	Engineering	3
Environmental Sciences Ecology	Public Environmental Occupational Health	2
Art Humanities Other Topics	Hospitality Leisure Sports Tourism	2
Biomedical Social Sciences	Family Studies	2
Sociology	Urban Studies	1
Area Studies	Government Law (Political Science)	1
Government Law (Political Science)	International Relations	1
Geography	Transportation	1
Biodiversity Conservation	Environmental Sciences Ecology	1
Education Educational Research	Gerontology	1
Business Economics	Women's Studies	1
Mathematics	Science Technology Other Topics	1
Anthropology	History	1
Business Economics	Psychology	1
Environmental Sciences Ecology	Geography	1
Education Educational Research	Psychology	1
Area Studies	Geography	1
Education Educational Research	Linguistics	1
TOPLAM		122

Üç farklı alanda yayınlanmış makalelerin sayısı ve alanlarına dair bilgiler Tablo 6’da yer almaktadır. Toplamda üç araştırma alanında hazırlanmış 23 makale tespit edilmiştir. Üç alanlı disiplinlerarası makaleler arasında 18 makale ile “Business Economics” (İşletme Yönetimi), “Environmental Sciences Ecology” (Çevre Bilimleri Ekoloji) ve “Hospitality, Leisure, Sports, Tourism” (Konaklama, Dinlenme, Spor, Turizm) alanlarında yayınlanmış makaleler ön plana çıkmaktadır.

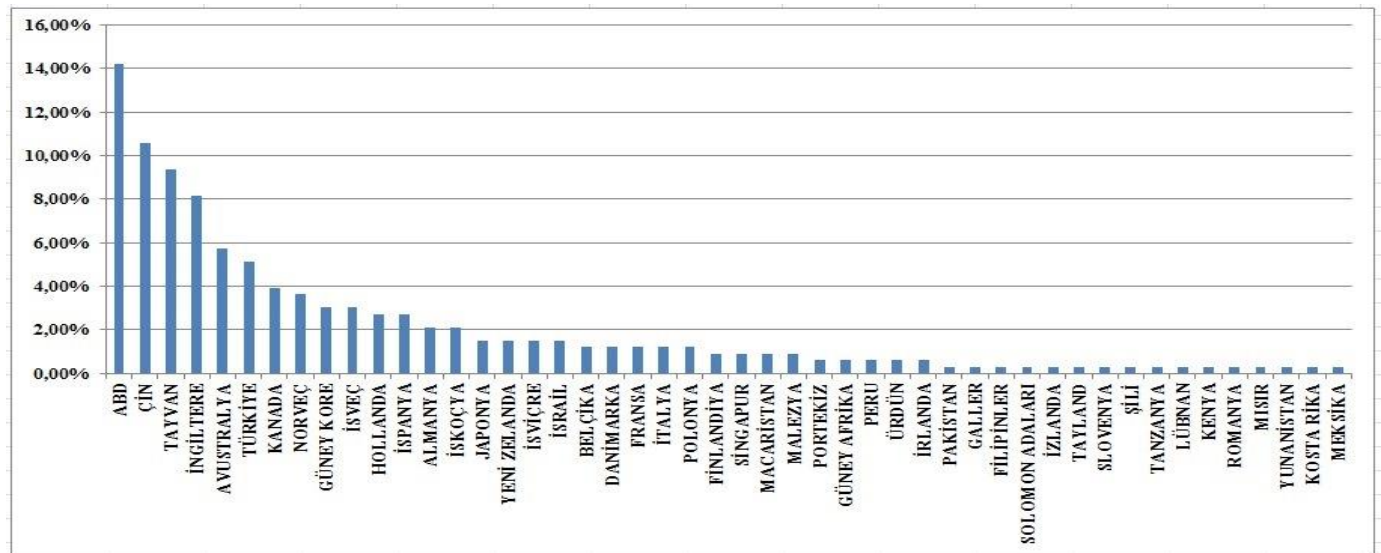
Tablo 6. Üç araştırma alanında yayınlanmış disiplinlerarası makalelerin dağılımı

ÜÇ ARAŞTIRMA ALANINDA HAZIRLANMIŞ DİSİPLİNLERARASI MAKALELERİN ALANLARA GÖRE DAĞILIMI			
BİRİNCİ ARAŞTIRMA ALANI	İKİNCİ ARAŞTIRMA ALANI	ÜÇÜNCÜ ARAŞTIRMA ALANI	Makale Sayısı
Business Economics	Environmental Sciences Ecology	Hospitality Leisure Sports Tourism	18
Anthropology	Archaeology	Cultural Studies	1
General Internal Medicine	Infectious Diseases	Public Environmental Occupational Health	1
Psychology	Hospitality Leisure Sports Tourism	Sociology	1
Communication	Linguistics	Psychology	1
Communication	Psychology	Sociology	1
TOPLAM		23	

Yazar sayıları bakımından inceleme: Makalelerin 72’sinin tek yazar, 85’inin iki yazar, 48’inin üç yazar, 28’inin dört yazar, 11’inin 5 yazar tarafından ve 1’inin sekiz yazar tarafından yazıldığı görülmüştür (Grafik 2).

Grafik 2. İncelenen Makalelerin Yazar Sayılarına Göre Dağılımı

Menşee dağılımına göre inceleme: Makalenin 175'i tek bir ülkeden akademisyenlerin katılımı ile 70'i uluslararası iş birliği ile hazırlanmıştır. Uluslararası işbirliği ile hazırlanmış olan 70 makalenin 60'ı iki farklı ülkeden, 7'si üç farklı ülkeden, biri dört, biri beş ve biri de altı farklı ülke işbirliği ile hazırlanmıştır. Toplamda 48 farklı ülkeden akademisyenin Turizm Rehberliği alanında SSCI'da yayınlanan makalelere katkısı bulunmuştur. Ülkelerin Turizm Rehberliği üzerine SSCI'da yayınlanan makalelere katkı oranları Grafik 3'te görülebilir.

Grafik 3. Ülkelere Göre Turizm Rehberliği üzerine SSCI'da Yayınlanan Makalelere Katkı Oranları

Turizm Rehberliği alanında SSCI'da yayınlanmış olan uluslararası makalelere en fazla katkı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yazarlardan gelmiştir (%14,10). Alan yazımına verdikleri katkı bakımında Amerika Birleşik Devletlerinden olan yazarları %10,57 ile Çin, %9,37 ile Tayvan, %8,16 ile İngiltere, %5,74 ile Avustralya ve %5,14 ile Türkiye'den yazarlar takip etmektedir. Grafikte de görülebileceği üzere diğer 42 ülkeden turizm rehberliği üzerine olan katkı ülkeler tek tek değerlendirildiğinde %5'in altında kalmıştır.

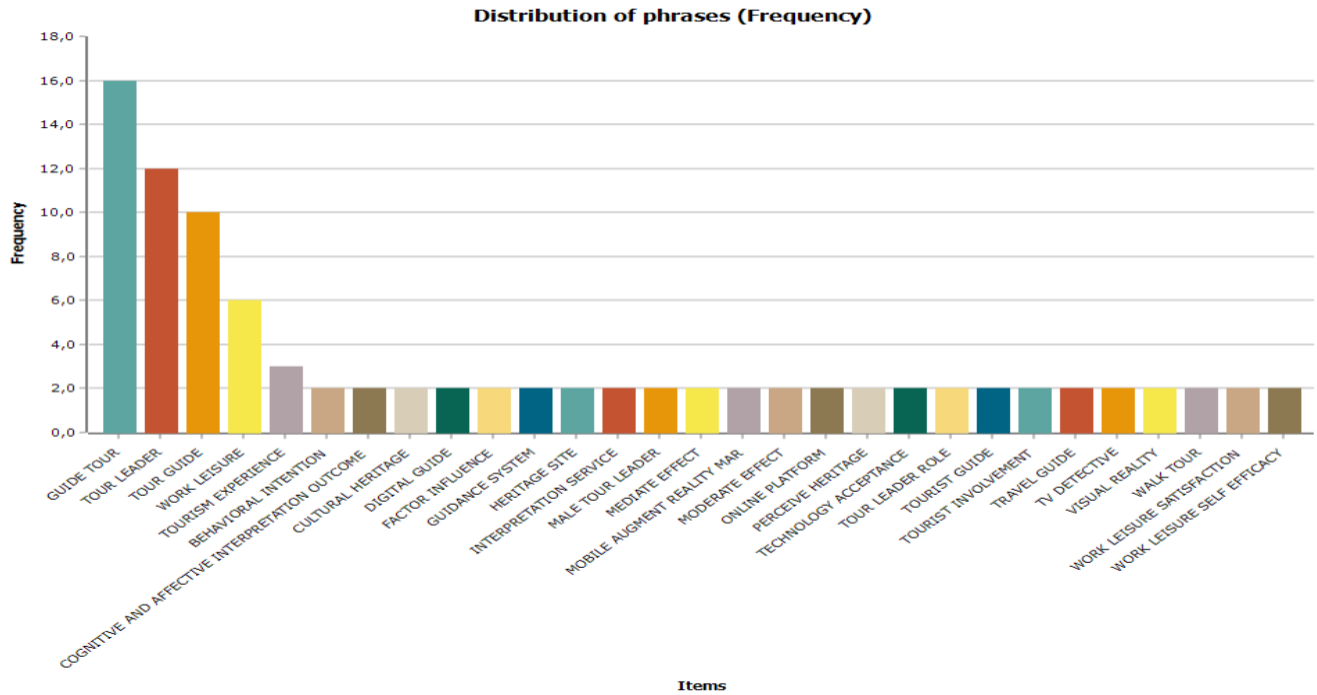
Makale başlıklarına göre inceleme: Yapılan analiz sonucu makale başlıkları içinde en çok tekrar eden 50 sözcük çalışmaya dâhil edilmiştir. Makale başlıklarında görülme oranı en fazla olan kelime 199 başlıkta yer alan "Guide" (Rehber/Rehberlik Etmek) kelimesidir. "Guide" (Rehber) kelimesi başlıklarda toplamda 220 defa geçmiştir ve toplamda 199 makalenin başlığında tespit edilerek çalışma kapsamındaki 245 makalenin % 81,56'sında yer almaktadır. 157 makale başlığında yer alan "Tour" (Tur) kelimesi %64,08 ile ikinci sıradadır. Üçüncü sırada çalışma kapsamındaki 245 makalenin %20,82'sinin başlığında yer alan "Tourist" (Turist) kelimesi gelmektedir. "Tourism" (Turizm) kelimesinin başlıklarda yer alma oranı %13,06'dır. "Experience" (Deneyim) kelimesi başlıkların

8,16%'sında, "Role" (Rol) %7,35'inde, "Cultural" (Kültürel) %6,53'nde, "Effect" (Etki) %6, 12'sinde ve "Performance" (Performans) %5,31'inde yer almıştır. Başlıkların %5'inden daha azında yer alan kelimeler Tablo 7'de görülebilir.

Tablo 7. Makale Başlıklarındaki Kelimelerin Frekans Analizleri

Kelime	Frekans	Yer Aldığı Başlık Sayısı	Yer Aldığı Başlık Oranı	Kelime	Frekans	Yer Aldığı Başlık Sayısı	Yer Aldığı Başlık Oranı
GUIDE	220	199	81,22%	PROFESSIONAL	10	9	3,67%
TOUR	171	157	64,08%	QUALITY	10	10	4,08%
TOURIST	55	51	20,82%	SUSTAINABLE	10	10	4,08%
TOURISM	35	32	13,06%	ANALYSIS	9	9	3,67%
EXPERIENCE	20	20	8,16%	LEARNING	9	8	3,27%
ROLE	18	18	7,35%	LOCAL	9	9	3,67%
CULTURAL	17	16	6,53%	MODEL	9	9	3,67%
STUDY	16	16	6,53%	PERSPECTIVE	9	9	3,67%
EFFECT	15	15	6,12%	VISITOR	9	9	3,67%
PERFORMANCE	15	13	5,31%	MANAGEMENT	8	8	3,27%
HERITAGE	14	12	4,90%	RELATIONSHIP	8	8	3,27%
SERVICE	14	14	5,71%	ADVENTURE	7	7	2,86%
CASE	13	13	5,31%	IMPACT	7	7	2,86%
WORK	13	12	4,90%	INFLUENCE	7	7	2,86%
BEHAVIOR	12	12	4,90%	LIFE	7	6	2,45%
SATISFACTION	12	11	4,49%	NATURE	7	7	2,86%
APPROACH	11	11	4,49%	REALITY	7	7	2,86%
DEVELOPMENT	11	10	4,08%	SITE	7	7	2,86%
INTERPRETATION	11	10	4,08%	STRATEGY	7	6	2,45%
LEADER	11	11	4,49%	ECOTOURISM	6	5	2,04%
MOBILE	11	10	4,08%	EMOTIONAL	6	6	2,45%
PERCEPTION	11	11	4,49%	EXPLORE	6	6	2,45%
BASE	10	10	4,08%	INTENTION	6	6	2,45%
MUSEUM	10	9	3,67%	KNOWLEDGE	6	6	2,45%
PLACE	10	9	3,67%	SOCIAL	6	5	2,04%

Makale konularına göre inceleme: Konulara ilişkin kelime öbeklerinin frekans analizinde en fazla frekansa sahip kelime öbeklerinin "Guide Tour" (Rehber Tur) (f=16), "Tour Leader" (Tur Lideri) (f=14), "Tour Guide" (Tur Rehberi) (f=10), "Work Leisure" (Çalışma, Boş zaman faaliyeti) (f=6), "Tourism Experience" (Turizm Deneyimi) (f=3) olduğu görülmüştür. Frekansı 2 olan 24 kelime öbeği grafikte belirtilmiştir. Konulara ilişkin kelime öbeklerinin dağılımı Grafik 4'te görülebilir.

Grafik 4. Konu dağılımına ilişkin kelime öbeklerinin frekans analizi

Anahtar kelimelere göre inceleme: Makalelerin anahtar kelimelerinde en çok tekrar edilen 50 kelime çalışmaya dâhil edilmiştir. İncelenen makalelerin anahtar kelimeleri Tablo 8’de sıklık listesinde verilmiştir.

Tablo 8. Anahtar Kelimelere İlişkin Kelime Frekansları

Kelime	Frekans	%	Kelime	Frekans	%
GUIDE	202	6,85%	LEADER	10	0,31%
TOUR	175	5,32%	COMMUNICATION	9	0,31%
TOURISM	76	1,71%	ECOTOURISM	9	0,31%
TOURIST	39	1,09%	MANAGEMENT	9	0,28%
EXPERIENCE	28	0,62%	INTENTION	8	0,28%
INTERPRETATION	19	0,56%	LIFE	8	0,28%
THEORY	19	0,53%	MOBILE	8	0,28%
HERITAGE	18	0,50%	NATURE	8	0,28%
SATISFACTION	18	0,47%	PACKAGE	8	0,28%
SERVICE	17	0,47%	PERCEPTION	8	0,25%
ANALYSIS	16	0,44%	REALITY	8	0,25%
PERFORMANCE	15	0,44%	SPACE	8	0,22%
SUSTAINABLE	15	0,40%	CHINESE	7	0,22%
CULTURAL	14	0,40%	DEVELOPMENT	7	0,22%
WORK	14	0,37%	ENVIRONMENTAL	7	0,22%
EDUCATION	13	0,37%	INTERACTION	7	0,22%
ROLE	12	0,34%	MODEL	7	0,22%
SOCIAL	12	0,34%	PLACE	7	0,22%
TRAVEL	12	0,34%	VISITOR	7	0,22%
ADVENTURE	11	0,34%	CHINA	6	0,19%
EMOTIONAL	11	0,34%	COVID	6	0,19%

Tablo 8. Anahtar Kelimelere İlişkin Kelime Frekansları

LEARNING	11	0,34%	EMOTION	6	0,19%
QUALITY	11	0,31%	GENDER	6	0,19%
BEHAVIOR	10	0,31%	MOUNTAIN	6	0,19%
GROUP	10	0,31%	MUSEUM	6	0,19%

Tablo 8’de anahtar kelimeler arasında en fazla tekrar eden kelimeler, bu kelimelerin kaç defa tekrar ettiği ve tüm anahtar kelimelerin yüzde kaçını oluşturduğuna ilişkin bilgiler listelenmiştir. Analiz edilen veriler itibarıyla anahtar kelimeler arasında en fazla geçen kelimenin 202 defa tekrar eden “Guide” (Rehber, rehberlik etmek) kelimesi olduğu görülmüştür. “Guide” kelimesinden sonra en fazla tekrar eden kelimeler “Tour” (Tur) (f=175), “Tourism” (Turizm) (f=76), “Tourist” (Turist) (f=39) kelimeleridir.

Çalışma kapsamında incelenen makalelerin anahtar kelimelerine ilişkin incelemesinde en çalışmanın ana disiplini olan turizm rehberliği ile ilgili tur, turizm, rehber ve turist kelimeleri dışında en çok tekrar eden kelimelerin “experience” (deneyim), “interpretation” (yorumlama, tercüme etme), “heritage” (miras), “satisfaction” (tatmin), “service” (hizmet), “performance” (performans), “cultural” (kültürel), “work” (çalışma, iş), “education” (eğitim) ve “role” (rol) olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Ziyaret edilen destinasyonun sunduğu tur hizmetleriyle ilgili genel izlenim ve memnuniyetin müttemim cüzü olan Turist Rehberleri ve Turist Rehberliği mesleğinin değerlendirilmesini ve gelişim seyrini ortaya koyan çalışmalar turizm endüstrisi bakımından önem taşımaktadır. Özellikle Covid-19 pandemisinden çıkmakta olduğumuz bu günlerde, şüphesiz ki Turizm endüstrisinin iktisadi büyüme ve genişleme bakımından önemi de göz ardı edilemez. Araştırma çerçevesinde WoS veri tabanında SSCI’da taranan turizm rehberliği alanındaki uluslararası makaleler değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında makalelere dair sonuçlar ve bu sonuçlara ilişkin öneriler aşağıdaki gibi listelenebilir:

- Araştırma kapsamında SSCI’da taranan ve 1984’ten Nisan 2022’ye kadar Turizm Rehberliği alanında yayınlanmış toplamda 245 makaleye ulaşılmıştır. Söz konusu makalelerden 159’u turist rehberliği, 43 rehberli turlar, 10’u tercüman (yorumcu), 11’i tur liderleri ve 22’si mobil, elektronik ve online turist rehberleri klasörleri altında toplanmıştır. Tercüman (yorumcu), tur liderleri ve mobil, elektronik ve online turist rehberleri klasörleri altında toplanmış makaleler arasında Türkiye’de yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Gelecekte turizm rehberliğinin bu açılardan araştırmak uluslararası yönelimleri takip etmek bakımından önemlidir.
- Analiz edilen makalelerin Öz bölümlerinin amaç, kapsam, yöntem ve sonuç içeriği bakımından eksik içerikte olduğu görülmüştür. Makale özlerinin büyük çoğunluğunda amaç ve yöntemin net olarak ortaya konmadığı belirlenmiştir. Buna ek olarak öz içeriklerinde kapsam ve sonuç belirtilmeyen makaleler de mevcuttur. Makalelerin okunabilirliğini artırmak için öz içeriklerinin daha özenli hazırlanması gerekliliği görülmüştür.
- Çalışmaların çoğunlukla nitel yöntem kullanılarak yapıldığı belirlenmiştir. En çok kullanılan nitel veri toplama teknikleri söyleşi, gözlem, katılımcı gözlem ve vaka analizidir.
- Turizm rehberliği alanında yayınlanan çalışmalar 2010’dan sonra artış göstermiştir. Covid-19 pandemisinin ortaya çıktığı 2019’dan 2020’ye görece bir düşüş görülmekle birlikte 2021’de yayın sayısı en üst seviyesine

ulaşmıştır. Bibliyometrik çalışmalarda 2020 ve sonrasında daha popüler hale gelmiştir. Pandeminin başlangıcından sonra yayınlanan çalışmaların turizm rehberliğinin hangi yönlerini araştırdığına dair çalışmalar yapılması gelecek dönemde turizm rehberliği üzerine gerçekleştirilecek araştırmalara yön verebilir.

- Analiz edilen makalelerin ortalama referans sayısının 57,514 olduğu saptanmıştır. Bu saptama, ileriki zaman diliminde turizm rehberliği üzerine çalışma yapmak isteyen araştırmacılara SSCI’da taranan makalelerin ortalama referans sayısı açısından fikir verebilir.
- Makalelerin daha çok iki çalışma alanında yapıldığı görülmüştür. Disiplinlerarası çalışmaların yoğun bir şekilde Turizm ve Sosyoloji, Turizm ve İşletme Yönetimi, Turizm ve Çevre Bilimleri Ekoloji, Turizm ve Yeşil Sürdürülebilir Bilimler Teknoloji, Turizm ve Eğitim, Turizm ve Coğrafya alanlarında yapıldığı belirlenmiştir.
- Çalışma kapsamındaki 245 makalenin büyük çoğunluğu tek ve iki yazarlıdır. İlgili makalelerin sadece 70’i uluslararası işbirliği ile yayınlanmıştır.
- Başlıklarda en sık kullanılan “rehber, tur, turist ve turizm” kelimelerinden sonra gelen “deneyim, rol, kültürel, performans, miras, davranış, tatmin, tercüme (yorumlama), lider, mobil, algılama, müze, yer, kalite, sürdürülebilir, öğrenme” kelimeleri makalelerin başlıkları ve konuları hakkında fikir vermektedir. Anahtar kelimeler genel olarak başlıklarla uyumludur. Makaleler konu başlıklarına ilişkin kelime öbekleri ile birlikte değerlendirildiğinde, konularının; turizm deneyimi, rehber ve turist davranışları, tercümanlık(yorumlama) hizmetleri, kültürel miras ve sit alanları, sürdürülebilir turizm, dijital ve online rehberler, rehber performansı ve tatmin üzerine oluşu sonucuna varılabilir.

Sonraki çalışmaların uluslararası işbirliği ve disiplinlerarası hazırlanması Turizm rehberliği alanında farklı bakış açılarının görülmesi ve farklı ülkelerdeki dinamiklerin saptanmasını sağlayabilir. Turizm rehberliğinin Türkiye’deki gelişim seyrini ve gelecekte gideceği potansiyeli görmek açısından da uluslararası işbirliği ve disiplinlerarası çalışmalara önem verilmelidir.

Bibliyometrik çalışmalar yapacak diğer araştırmacılar için farklı veri tabanları kullanılabilir. TR Dizin gibi Türk veri tabanlarını kullanarak Türkiye’de turizm rehberliği üzerine yapılmış çalışmalar bu çalışmadaki benzer anahtar kelime arama ve tasnif yöntemleri kullanarak incelenebilir. Böylece Türkiye’de konu hakkında yapılan çalışmaların kapsam ve boyutlarının ortaya çıkmasına katkıda bulunulabilir. Bu tür çalışmalar gerek sayı ve içerik, gerekse kullanılan anahtar kelime ve kapsam bakımından Türkiye’deki veri tabanları ile SSCI’da taranan makalelerin karşılaştırılmasını sağlayacağı için Türkiye’de konuya verilen önemi göstermesi açısından faydalı olabilecektir.

Bu çalışmanın, benzer yapıda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara olası bir diğer faydası da kullanılan yöntem ve metotların tekrarlanması ile farklı konuların incelenmesine imkân sağlaması, bu sayede çalışmadan elde edilen tecrübelerin başka konulara da aktarılmasını sağlamak olacaktır. Araştırmanın tüm yazarlara yön gösterici ve faydalı olmasını temenni ederiz.

KAYNAKÇA

Akbiyık, A. (2019). *Sosyal Bilimlerde Metin Madenciliği Wordstat Uygulamaları*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

- Akın, M. H. (2021). Sağlık Turizmi Alanyazının Bibliyometrik Analizi (2015-2020). *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (3), 2026-2036.
- Alımanoğlu, Ç. & Çolakoğlu, Ü. (2021). Türkiye'deki turizm rehberliği konulu lisansüstü tez çalışmalarının bibliyometrik profili (1998-2018). *Journal of Travel and Tourism Research*, 18, 51-67.
- Al, U. & Coştur, R. (2007). Türk psikoloji dergisinin bibliyometrik profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 21 (2), 142-163.
- Ap, J. & Wong K. K. F. (2001). Case study on tour guiding: professionalism, issues and problems. *Tourism Management*, 22, 551-563.
- Arslan, A. & Polat, H. A. (2016). Guidance services and legal regulations aimed at interpreters and guides in the 19th century Ottoman Empire. *Tourism Management Perspectives*, 19, 40-47.
- Boğan, E., Çalışkan, C. & Dedeoğlu, B. B. (2018). Turizm yazınında kurumsal sosyal sorumluluk: Türkiye'de yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi. *Turizm Akademik Dergisi*, 5(2), 47-62.
- Bölükbaş, R., Erol, E. & Sarıkaya, G. S. (2020) Gıda israfına yönelik çalışmaların bibliyometrik analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(4), 246-256.
- Broadsky-Porges, E. (1981). The grand tour travel as an educational device 1600-1800. *Annals of Tourism Research*, 8(2), 171-186.
- Cevizkaya, G., İlsay, S. & Avcıkurt, C. (2014). Turizm alan yazınında engelliler ile ilgili çalışmaların bibliyometrik profili 2000-2013. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, (2), 101-108.
- Chen, H., Weiler, B. & Black., R. (2018). Exploring knowledge-building in tour guiding research: A content analysis of empirical papers on tour guiding, 1980-2015. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 37,59-67.
- Civelek, M. & Karadağ, L. (2020). Tarım turizmi çalışmalarının bibliyometrik analizi. *Turizm Akademik Dergisi*, 7 (2), 145-164.
- Cohen, E. (1985). The tourist guide: The origins, structure and dynamics of a role. *Annals of Tourism Research*, 12, 5-29.
- Çapar, G., Toksöz, D. & Dönmez, B. (2018). Turizm rehberliği alanında yapılan akademik çalışmaların incelenmesi, *Turist Rehberliği Dergisi (TURED)*, 1(2), 7-73.
- Çifci, E. & Acet, H. (2021). Türkiye ekonomisinde turizm gelirlerinin seyri (2012-2020). *Hitit Ekonomi ve Politika Dergisi*. 1(2), 101-113.
- Çokişler, N. (2021). Türkiye'de Turizm rehberliği alanyazınının mevcut durumu: Bibliyometrik bir analiz (1980-2020). *Turizm Akademik Dergisi*, 8 (2), 1-13.
- Çokişler, N. (2022). Turizm rehberliği eğitiminde parçalanmış yapı sorunu: öyküleyici alanyazın incelemesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 50, 398-410.
- Değirmencioğlu, A. Ö. (2001). Türkiye'de turizm rehberliği üzerine bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 189-196.

- Dioko, L. D. A. N. (2017). The problem of rapid tourism growth – an overview of the strategic question. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 9(1), 252-259.
- Düşmezkalender, E. & Metin, M. (2019). Alternatif turizme yönelik bibliyometrik bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22 (2), 813-824.
- Ercan, F. (2020). Türkiye’de gastronomi turizmi konulu makalelerin bibliyometrik analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(2), 1058-1075.
- Gazelci, S. C. & Gazelci, M. (2021). Meslek kanunu sonrasında turist rehberliğinin akademik çalışmalara yansması: bibliyometrik bir analiz. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi*, 24(1), 161-176.
- Geva A. & Goldman, A. (1991). Satisfaction measurement in guided tours. *Annals of Tourism Research*, 18(2), 177-185.
- Gökdemir, S. & Göç, A. C. (2021). Türkiye’de turist rehberliği alanında yapılan teknoloji konulu çalışmaların bibliyometrik analiz ile belirlenmesi. *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 35-49.
- Gözen, E. (2020). Rekreasyon bilim dalının geçmişten günümüze bibliyometrik analizi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19 (2), 572-588.
- Gül, K. A., Özdemir, F. & Eryılmaz, G. (2021). Turizm alanında covid-19 pandemisiyle ilgili yayımlanmış makalelerin içerik bakımından değerlendirilmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 177-191.
- Interdisciplinary. (2022). Online Merriam-Webster sözlük. Alınan yer <https://www.merriam-webster.com/dictionary/interdisciplinary> (Erişim tar. 24/05/2022).
- Işık, C., Günlü Küçükaltan, E., Kaygalak Çelebi, S., Çalkın, Ö., Enser, İ. & Çelik, A. (2019). Turizm ve girişimcilik alanında yapılmış çalışmaların bibliyometrik analizi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 119-149.
- İRO (2022). <https://iro.org.tr/tr/53-page-rehberligin-tarihcesi.aspx> (Erişim tar. 30/03//2022).
- Karagöz, D. & Gürge, M. (2021). Turist rehberliği bilgisinin sistematik analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 2522-2541.
- Karasakaloğlu, B. (2020). Kış turizmi çalışmaları üzerine bibliyometrik bir inceleme. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 17 (3), 407-426.
- Kaygalak-Çelebi, S. & Kırklar-Can, B. (2019). Turizm rehberliği alanında yapılan makalelerin bibliyometrik analizi, *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 3(2), 213-223.
- Çavuşgil Köse, B. (2020). Turizm ve Covid-19: Bir bibliyometrik analiz yaklaşımı. *Journal of Humanities and Tourism Research*, Özel Sayı 5, 99-111.
- Örnek, N. & Karamustafa, K. (2020). Turist rehberliği alanındaki lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz ile değerlendirilmesi (1989-2019). *Turist Rehberliği Dergisi (TURED)*, 3(2), 115-138.
- Özel, Ç. H. & Kozak, N. (2012). Turizm pazarlaması alanının bibliyometrik profili 2000- 2010 ve bir atıf analizi çalışması. *Türk Kütüphaneciliği*, 26 (4), 715-733.

- Özsoy, A. & Çokal, Z. (2018). *Türkiye’de Turist Rehberliği Alanında Yayımlanmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi (1989-2018)*. İçinde H. Karadal, A.T. Erdem & M.Ş.Karadal (Eds.), 2. International EMI Entrepreneurship and Social Sciences Congress. (ss. 1404-1414). Nevşehir, Türkiye: Dilkur Academy.
- Pathfinder. (2022). Online oxfordlearnersdictionaries. Alınan yer https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/pathfinder_1?q=pathfinder (Erişim tar. 30/03/2022).
- Pond, K. L. (1993). *The Professional Guide: Dynamics of Tour Guiding*. New York, Van Nostrand Reinhold.
- Rabotic, B. (2010). Tourist Guides in Contemporary Tourism. International Conference on Tourism and Environment, Philip Noel-Baker University (ss. 353-364). March 4-5, 2010. Bosnia and Herzegovina: Sarajevo. Alınan yer https://www.academia.edu/41249428/TOURIST_GUIDES_IN_CONTEMPORARY_TOURISM
- Resmi Gazete (1995). <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22369.pdf> (Erişim tar. 11/05/2022).
- Resmi Gazete (2012). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/06/20120622-2.htm> (Erişim tar. 11/05/2022).
- Saltık, I. A. (2020). Turist rehberliği konulu ulusal lisansüstü tezlerin bibliyometrik profili (1989- 2018). çankırı karatekin üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi, 11(1), 45-69.
- Şahin, S. & Acun, A. (2015). Turist Rehberliği Alanının Bibliyometrik Profili (Ulusal Turizm Kongreleri Bildirileri). *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute*, 18(34), 213-234.
- Şahin, S. & Acun, A. (2015). *Turist Rehberliği Alanının Bibliyometrik Profili (Makaleler ve Lisansüstü Tezler)*. İçinde A. Kelkit (Ed.), 16. Ulusal Turizm Kongresi. (ss. 1456-1475). Çanakkale, Türkiye: Detay Yayıncılık.
- Tokmak, C., Doğantekin, A. & Kılıç, İ. (2018). A bibliometric analysis on sustainable tourism studies: A review of 8 years (2010-2017). *Turizm Akademik Dergisi*, 5 (2), 63-72.
- Turan, A. (2014). Turizm Konulu Yüksek Lisans Tezlerinin Bibliyometrik Özel-likleri (1984 2013). Kozak, Günlü (Ed) *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı*, 04-05 Nisan 2014, 3-15.
- Tutar, F., Alpaslan, C., Tutar, E. & Erkan, Ç. (2013). Turizm sektörünün istihdam üzerine etkileri. *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi* 2(4), 14-27.
- Ulu, S., Akdağ, M. (2015). Dergilerde yayınlanan hakem denetimli makalelerin bibliyometrik profili: Selçuk İletişim Örneği. *Selçuk İletişim*, 9(1), 5-21.
- Ülker, P., Aysin, N. & Çalhan, H. (2020). Turizm dergilerinde yayınlanan inovasyon başlıklı makalelerin bibliyometrik profili. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 17 (1), 103-123.
- Ünal, Y. (2008). *Dergi Kullanım Verilerinin Bibliyometrik Analizi ve Koleksiyon Yönetiminde Kullanımı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Polat Üzümcü, T. (2021). Turizm eğitimi alanına yönelik bibliyometrik bir çalışma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 1433-1449.
- Yalçın, H. (2010). Milli folklor dergisinin bibliyometrik profili. (2007-2009). *Milli Folklor*, 22 (85), 205-211.

- Yeksan, Ö. & Akbaba, A. (2019). Sürdürülebilir turizm makalelerinin bibliyometrik analizi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 220-231.
- Zengin, B. & Atasoy, B. (2020). Turizm rehberliği alanındaki lisansüstü tezlerin bibliyometrik çerçevesi. *Alanya Akademik Bakış*, 4(3), 975-992.
- Zhang H. Q. & Chow I. (2004). Application of importance-performance model in tour guides' performance: evidence from mainland Chinese outbound visitors in Hong Kong. *Tourism Management*, 25, 81-91.
- WFTGA (2022). <https://wftga.org/about-us/what-is-a-tourist-guide/> (Erişim tar. 31/03/2022).
- www.yokatlas.gov.tr (2022). <https://yokatlas.yok.gov.tr> (Erişim tar. 11/05/2022).

Bibliometric Analysis of International Articles Published in the Field of Tourism Guidance: 1984-2022**Zafer ÇAMLIBEL**

Sakarya University, School of Foreign Languages, Sakarya/Turkey

Extended Summary

The aim of this study is to guide those who will conduct research on tourism guidance in the future by presenting the current international status of the academic literature of tourism guidance bibliometrically. The bibliometric analysis includes the number of articles, abstracts, methods, publication years, reference numbers, research areas, number of authors, origins, titles, topics and keywords.

The benefits brought by tourism which is known to be a very lucrative tool for economic growth and development have been clearly embraced by communities at local, regional and national government levels. Tourism, which is developing sustainably and rapidly compared to other economic sectors such as technology, media, communication, innovation and creative industries, also creates a strong employment parallel to its development (Dioko, 2017). The tourism guidance profession, which plays a key role in bringing cultural, historical and natural riches to tourism, is an important professional branch serving the tourism industry. Guides, who interact with tourists one-on-one, have an important role in meeting expectations (Ap & Wong, 2001; Geva & Goldman, 1991).

Guidance is one of the oldest professions in history. Humans have been traveling the world for thousands of years, and the earliest historical records refer to guides (Pond, 1993). The beginning of tourist guidance with similar qualifications to today's guidance coincides with the years following the Industrial Revolution. A one-day train trip organized by Thomas Cook in England is accepted as the beginning of modern guidance (IRO, 2022).

Guidance activities on the territory of Turkey began with the Reforms of Tanzimat (1839) and Islahat (1856) in the Ottoman Empire (Arslan & Polat, 2016). In the period of the Republic of Turkey, the recognition of tourist guiding as a profession was made possible by the Tourist Guidance Professional Law No. 28331, which was published in the Resmi Gazete on 22.06.2012 (Resmi Gazete, 2012). The provision of tourist guidance training within the universities began in 1990-1991 with the opening of the Associate Degree program in Tourist Guidance within the Ege University Cesme Vocational School (Cokisler, 2022). With the opening and expansion of Tourist Guidance departments, academic studies on tourism guidance gained momentum.

The study is a bibliometric review analyzing the articles on Tourism Guidance scanned in the Social Sciences Citation Index (SSCI) until the end of April 2022. The study sought answers to the following questions:

- What is the number of articles on Tourism Guiding in SSCI?
- Which of the aims, scopes, methods and results are included in the abstracts of the article?
- What are the research methods of the articles?
- How are the article numbers distributed according to the years?
- On average, how many references were the articles written using?
- What are the research areas of the articles? In which research areas have interdisciplinary studies been conducted and how many are these studies?
- What is the distribution of the number of authors of the articles?

- What is the origin distribution of the articles? Which country contributed to the literature and how much?
- What words do the titles of articles contain most often?
- What is the subject distribution of the articles?
- What is the distribution of keywords used in articles?

In the study, articles related to Tourism Guidance within the scope of Social Sciences Citation Index (SSCI) were scanned in the Web of Science (WoS) database as of the end of April 2022. A total of 245 articles were included in the study after eliminating articles that are not directly related to Tourism Guidance or cannot be accessed in all their content.

The articles were examined in terms of numbers, abstracts, methods, publication years, reference numbers, research areas, number of authors, origins, titles, subjects and keywords. Filtering and infrastructure were created with the help of Microsoft Excel. Detailed analyzes were performed with Wordstat Provalis 9.0.8 program. In the analysis of titles, topics and keywords, word mining was applied using Wordstat Provalis 9.0.8 qualitative analysis program. The findings are as follows:

Analysis in terms of Abstract content: It was seen that the purpose of the study was not clearly revealed in the Abstract section of 164 of 245 articles. While the scope of 162 articles is clear, the scope of 83 articles is not. While the method is clearly mentioned in the Abstract sections of 121 articles, the method used in the Abstract sections of 134 articles is either not specified at all or is not clearly revealed. While brief results were mentioned in the abstracts of 205 articles, no information was found in the abstract of 40 articles.

Analysis in terms of method: Qualitative research method was used in 127 of 245 articles, while quantitative method was used in 61 of them. Both quantitative and qualitative methods were used in 44 articles. Information on the method of 13 articles could not be found.

Analysis by year of publication: It was seen that the first article on Tourism Guidance was published in 1984. It is seen that the studies accelerated for the period 2010 and beyond. A limited number of studies were found between 1984 and 2009. 2021 is the year in which most studies in the related field were made.

Analysis by reference numbers: The reference numbers used in the articles vary. It was observed that there were at least 4 references among the 245 articles in question. The average number of references used in published articles on tourism guidance available at SSCI is 57,514.

Analysis by research areas: It was determined that 100 articles were published in one research area, 122 articles were published in two research areas, and 23 articles were published in three research areas.

Of the 100 articles on tourism guidance prepared in a single research field, 68 were published in the field of "Hospitality, Leisure, Sports, Tourism". While 9 articles were published in the field of "Business Economics", 6 articles were published in the field of "Education Educational Research".

It was observed that the most interdisciplinary articles were published in the fields of "Hospitality Leisure, Sports, Tourism" (Accommodation, Recreation, Sports, Tourism) and "Sociology" (45 articles). "Business Economics" and "Hospitality, Leisure, Sports, Tourism" fields come second (23 articles). In the third place are the fields of "Green Sustainable Science Technology" and "Hospitality, Leisure, Sports, Tourism" with 15 articles.

Among the interdisciplinary articles in three fields, 18 articles published in the fields of "Business Economics", "Environmental Sciences Ecology" and "Hospitality, Leisure, Sports, Tourism" came into prominence.

Analysis in terms of the number of authors: 72 of the articles were written by a single author, 85 by two authors, 48 by three authors, 28 by four authors, 11 by 5 authors and 1 by eight authors.

Analysis according to the distribution of origin: 175 of the articles were prepared with the participation of academicians from a single country and 70 with international cooperation. Of the 70 articles prepared with international cooperation, 60 were prepared from two different countries, 7 from three different countries, one with four, one with five and one with six different countries. In total, academicians from 48 different countries contributed to the articles found in SSCI in the field of Tourism Guidance. The largest contribution to the international articles scanned in the SSCI in the field of Tourism Guidance came from the authors in the United States (14.10%). In terms of their contribution to the literature, authors from the United States are followed by authors from China with 10.57%, Taiwan with 9.37%, England with 8.16%, Australia with 5.74% and Turkey with 5.14%.

Analysis by article titles: The word with the highest rate of occurrence in article titles is the word "Guide" in 199 titles. The word "Guide" was mentioned in the titles 220 times in total, and it was found in the titles of 199 articles in total and is included in 81.56% of the 245 articles within the scope of the study. The word "Tour" in 157 article titles ranks second with 64.08%. The word "Tourist", which is in the title of 20.82% of the 245 articles within the scope of the study, comes in third place. The rate of inclusion of the word "Tourism" in the titles is 13.06%. The word "Experience" was found in 8.16% of the titles, "Role" in 7.35%, "Cultural" in 6.53%, "Effect" in 6%, 12 and "Performance" 5.31%.

Analysis by article topics: In the frequency analysis of the phrases related to the subjects, the phrases with the highest frequency were "Guide Tour" (f=16), "Tour Leader" (f=14), "Tour Guide" (f=10), "Work Leisure" (f=6), "Tourism Experience" (f=3).

Analysis by keywords: It was seen that the word used most among the keywords was the word "Guide" repeated 202 times. The most repeated words after the word "Guide" are "Tour" (Tour) (f=175), "Tourism" (Tourism) (f=76), "Tourist" (Tourist) (f=39). Apart from the words tour, tourism, guide and tourist related to tourism guidance, which is the main discipline of the study, the most repeated words are "experience", "interpretation", "heritage", "satisfaction", "service", "performance", "cultural", "work", "education" and "role".

Within the scope of the research, a total of 245 articles scanned in SSCI and published in the field of Tourism Guidance from 1984 to April 2022 were reached. Of these articles, 159 were collected under tourism guidance, 43 under guided tours, 10 under interpreter, 11 under tour leaders, and 22 under mobile, electronic and online tourism guides. Among the articles collected under the folders of interpreter, tour leaders and mobile, electronic and online tourism guides, no study was found in Turkey. It is important to investigate these aspects of tourism guidance in the future in terms of following international trends.

It has been seen that the Abstract sections of the analyzed articles are incomplete in terms of purpose, scope, method and result content. It was determined that the purpose and method were not clearly revealed in the majority of the article abstracts. In addition, some articles do not specify scope and conclusion in their core content. To increase the readability of the articles, it has been seen that the Abstract content should be prepared more carefully.

Although there was a relative decrease from 2019 to 2020, when the Covid-19 pandemic emerged, the number of publications reached its highest level in 2021. Conducting studies on which aspects of tourism guidance research studies published after the onset of the pandemic may guide future research on tourism guidance.

The words "guide, tour, tourist and tourism" are the most frequently used words in titles. The words "experience, role, cultural, performance, heritage, behavior, satisfaction, interpretation, leader, mobile, perception, museum, place, quality, sustainable, education" which come after the words "guide, tour, tourist and tourism" give an idea about the titles and topics of the articles. Keywords are generally compatible with titles. When the articles are evaluated together with the phrases related to the subject headings, it can be concluded that the topics are on tourism experience, guide and tourist behavior, interpreting (interpretation) services, cultural heritage and sites, sustainable tourism, digital and online guides, guide performance and satisfaction.

International cooperation and interdisciplinary preparation of future studies can provide different perspectives in the field of tourism guidance and determine the dynamics in different countries. International cooperation and interdisciplinary studies should be given importance in order to see the development course of tourism guidance in Turkey and its potential in the future.

A possible benefit of this study for researchers who want to work in a similar structure is that it will enable the examination of different subjects by repeating the methods used, thus making it possible to transfer the experiences gained from the study to other subjects. We hope that the research will be useful and instructive to all researchers.